

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Шара Світлана Юріївна, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2002 році Кременчуцький державний політехнічний університет і отримала повну вищу освіту за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища» та здобула кваліфікацію – інженера-еколога, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Технології захисту навколишнього середовища» в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» від «02» липня 2026 року № 205 у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради -	Валерія Фролова, доктора технічних наук, доцента, професора кафедри прикладної екології і хімії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
Рецензентів -	Алли Карюк, кандидата технічних наук, доцента, доцента кафедри автомобільних доріг, геодезії та землеустрою Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Романа Міщенка, кандидата технічних наук, доцента, доцента кафедри автомобільних доріг, геодезії та землеустрою Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
Офіційних опонентів -	Михайла Яцюка, доктора технічних наук, старшого дослідника, директора Інституту водних проблем і меліорацій НААН України, Інни Шумигай, кандидата сільськогосподарських наук, старшого наукового співробітника відділу

охорони ландшафтів збереження біорізноманіття і природокористування Інституту агроекології та природокористування НААН України,

на засіданні «8» вересня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 18 Виробництво та технології Світлані Шарій на підставі публічного захисту дисертації на тему «Екологічний моніторинг та вдосконалення технологій ревіталізації водосховищ Дніпра (на прикладі Кременчуцького водосховища)» за спеціальністю 183 Технології захисту навколишнього середовища.

Дисертацію виконано у Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Міністерство освіти і науки України, м. Полтава.

Науковий керівник Олена Степова, доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Робота відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами). Дисертація має чітку логічну структуру, містить завершені наукові результати, характеризується належним рівнем обґрунтованості положень, послідовністю викладу матеріалу та відповідністю встановленим вимогам до дисертаційних робіт.

Здобувачка має 27 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у виданнях, проіндексованих у базі даних Scopus, 6 статей у наукових фахових виданнях України, 15 тез доповідей у матеріалах наукових та науково-практичних конференцій різних рівнів та 2 статті в опублікованих колективних монографіях:

1. Shara, S., & Stepova, O. (2025). Monitoring and revitalization technologies of Dnipro reservoirs. *Environmental Problems*, 10(4), 319–324, <https://doi.org/10.23939/ep2025.04.319>
2. Shara, S., & Sharyi, G. (2024). Improving monitoring of water quality characteristics in artificial water storage facilities in Ukraine. *Technology Audit and Production Reserves*, 6(3), 17–24, <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2024.318925>
3. Stepova, O., & Shara, S. (2024). Development of water protection in European countries: Relevance for Ukraine. *Environmental Problems*, 9(4), 249–253, <https://doi.org/10.23939/ep2024.04.249>
4. Shara, S. (2023). Analysis of the world's systems of environmentalism and strategic development of the ecological and economic system of Ukraine. *Technology Audit and Production Reserves*, 5(3), 35–40. <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2023.290337>
5. Шара С. (2023). Органічне землеробство – запорука ревіталізації басейнів річок. *Автомобільні дороги і дорожнє будівництво*, 114 (2), 197-207 <https://doi.org/10.33744/0365-8171-2023-114.2-197-207>
6. Щепак, В. В., Сененко, І. А., Шара, С. Ю. (2024). Принципи ревіталізації розвитку сільських територій, які постраждали внаслідок військових дій. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*, № 29. <https://doi.org/10.32447/20784643.29.2024.00>
7. Шара, С. Ю. (2024). Системне вдосконалення водного законодавства – запорука ревіталізації басейнів річок і водних об'єктів. *Автомобільні дороги і дорожнє будівництво*, № 115, 107–115. <https://doi.org/10.33744/0365-8171-2024-115.1-107-115>.
8. Шара, С. Ю., Ткаченко, І. В. (2024). Проблеми моніторингу поверхневих вод басейну Дніпра. *Проблеми водопостачання, водовідведення та гідравліки*, № 48, 96–107. <https://doi.org/10.32347/2524-0021.2024.48.96-107>.
9. Шарий, Г. І., Одарюк, Т. С., Шара, С. Ю. (2024). Еволюція розвитку лісомеліоративного землекористування та відновлення поєзакисних лісових

насаджень у громадах. Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, № 30, 145–153. <https://doi.org/10.32447/20784643.30.2024.14>.

10. Шара, С. Ю., Ткаченко, І. В. (2025). ГІС-моніторинг поверхневих вод басейну Дніпра. Комунальне господарство міст, т. 1, № 189, 70–79. <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2025-1-189-70-79>.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження.

Яцюк Михайло Васильович, доктор технічних наук, старший науковий співробітник, директор Інституту водних проблем і меліорацій НААН України дав позитивний відгук із зауваженнями:

1. У дисертаційній роботі варто було б окремою схемою на плановому картографічному матеріалі визначити конкретні моніторингові точки в зонах водосховища і прилеглого басейну.

2. У роботі зазначено, що вперше запропоновано використання системи органічного землеробства для цілей ревіталізації басейну Дніпра. Це декларується як наукова новизна. Проте, не зовсім зрозуміло, у чому полягає авторська система органічного землеробства і чим вона відрізняється від існуючих?

3. Запропонована реконструкція 5-ї зони Кременчуцького водосховища має масштаб великого гідротехнічного будівництва — налив і відсіпка близько 383 млн м³ ґрунту (252 і 131 млн м³ по двох півостровах), розробка 9 підводних кар'єрів на площі 2677 га з виїмкою до 16 м. Проте інженерне рішення подано виключно в позитивному ключі, без оцінки негативних наслідків.

4. Значну увагу в дисертації приділено екофілософським, історичним та інституційно-правовим аспектам розвитку водних ресурсів (розділи 1 та 3), проте їх обсяг місцями є надмірним порівняно з інженерно-технологічною складовою дослідження. Певною мірою це зміщує акценти роботи від спеціальності G2 «Технології захисту навколишнього середовища» у бік загальнотеоретичних та правових питань. Доцільно було частину такого матеріалу скоротити, зосередивши більше уваги на технологічних рішеннях ревіталізації водосховищ.

5. У структурі роботи відсутній «Перелік умовних позначень, скорочень і термінів», хоча в тексті вживається значна кількість аббревіатур (ЦМР, NDWI, NDYI, СЯД, ЕСЯ, ХСК, БСК, ІАЦДМБУ та ін.), частина з яких є авторськими або вузькоспеціальними. Це ускладнює сприйняття тексту, тим більше що окремі скорочення подані непослідовно (зокрема, хімічне споживання кисню позначається то як ХСК, то як HSK).

6. Наявні числові розбіжності між анотацією, вступом, розділами та висновками щодо одних і тих самих показників: об'єм Кременчуцького водосховища подано як 12,9 км³ (вступ) і 13,5 км³ (висновки); площа – 227 тис. га (вступ) і 225 тис. га (висновки); втрата корисного об'єму 0,6 км³ оцінена як 5,0 % (вступ) і 6,74 % (висновки); зменшення площі 5-ї зони вказано як 5,8 тис. га (анотація), 5,0 тис. га (висновки) та ін.

7. У розділі 2 рис. 2.2.5 та 2.2.6 подано без назв.

8. У розділі 4 та додатках теплові карти якості води (рис. 4.3.1, 4.3.2, В.1, В.2) наведені без легенди, шкали та одиниць. Неможливо кількісно оцінити результат.

9. У роботі наявні стилістичні, термінологічні та редакційні неточності. На титулі роботи вказано, що дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії, в анотації – на здобуття вченого звання доктора філософії. Не завжди послідовно використовуються окремі терміни (“водоакумуляція” / “водоакомуніція”, “Водній ринковій директиві ЄС” / “Директиви 2000/ЄС”) та ін.

Шумигай Інна Вікторівна, кандидат сільськогосподарських наук, старший дослідник відділу охорони ландшафтів збереження біорізноманіття і природокористування Інституту агроекології та природокористування НААН України надала позитивний відгук та висловила такі зауваження:

1. У дисертацію доцільно додати «Перелік умовних позначень і скорочень», що будуть доповнені аббревіатурами та їх розшифруванням для термінів, які використовуються у тексті роботи більше трьох разів. Зокрема, варто включити такі скорочення, як ВРД ЄС, ВКУ, ГДК, ЦСР та інші, що сприятиме покращенню сприйняття матеріалу, забезпеченню термінологічної узгодженості та підвищенню зручності користування роботою.

2. Дисертаційна робота містить значний обсяг описового та узагальнювального матеріалу, що в окремих випадках зумовлює повторення аналогічних положень у різних розділах. Зокрема, наукові праці про вивчення і вдосконалення моніторингу та оцінки природної і антропогенної складових водних систем, а також відомості щодо етапності сталого розвитку водосховища, частково дублюються у розділах 2 і 4. З метою покращення логічної структури роботи та уникнення повторів доцільно систематизувати зазначений матеріал, зосередивши його виклад в одному з відповідних розділів.

3. Здобувачка наводить репрезентативний перелік наукових праць вітчизняних і зарубіжних дослідників (с. 111), які зробили вагомий внесок у розвиток досліджень за тематикою дисертаційної роботи. Водночас аналіз літературних джерел переважно зводиться до переліку прізвищ авторів без достатнього висвітлення сутності та наукової значущості їхніх напрацювань. Наукова цінність і аналітична глибина цього розділу суттєво підвищилися б за умови більш диференційованого висвітлення основних результатів досліджень окремих учених, їхнього внеску у розвиток відповідного наукового напрямку та визначення тих аспектів, які стали підґрунтям для виконання представленого дисертаційного дослідження.

4. Підрозділи 4.2 та 4.3 доцільно було б чіткіше структурувати, розмежувавши методичну та результативну частини дослідження. Зокрема, в одному з підрозділів доцільно зосередити опис методичного забезпечення дослідження, навівши формули для розрахунку морфологічних характеристик Кременчуцького водосховища в межах 5-ї зони, математичний апарат визначення відповідних коефіцієнтів, характеристику використаних джерел даних, а також алгоритми моделювання якісного стану водного об'єкта. Натомість інший підрозділ доцільно присвятити викладенню отриманих результатів розрахунків, їх інтерпретації та комплексному аналізу.

Крім того, зміст додатка В «Математичний апарат розрахунку показників "ПІСЛЯ"» потребує перегляду, оскільки значна частина наведених матеріалів дублює основний текст дисертації (с. 187–192), зокрема

математичні формули, графічні залежності та теплові карти, що ілюструють якість води до та після реконструкції. З метою уникнення повторів та покращення структури роботи доцільно залишити зазначені матеріали або в основному тексті, або в додатку, зосередивши в додатку лише ті дані, які мають допоміжний характер і не є необхідними для безпосереднього сприйняття основного змісту дисертації.

5. У табл. 3.3.3 доцільно уточнити назву третьої та четвертої колонок. Зокрема, використання заголовка «Питна вода» для об'єднання категорій «поверхневі води» та «підземні води» видається не зовсім коректним з термінологічної точки зору, оскільки ці поняття характеризують походження води, а не її функціональне призначення чи якість. З метою забезпечення термінологічної точності та логічної узгодженості таблиці доцільно об'єднати зазначені категорії під загальною назвою «Вода» або застосувати інше термінологічно коректне формулювання.

6. У примітках до всіх рисунків (схем, карт, фотографій) та таблиць доцільно навести бібліографічні посилання на джерела, що стали основою для їх розроблення, адаптації чи узагальнення. Це забезпечить належне дотримання принципів академічної доброчесності, підвищить інформативність роботи та полегшить ідентифікацію походження використаних матеріалів.

7. Висновки до розділів бажано переглянути з метою їх певної оптимізації та уникнення дублювання окремих положень, які повторюються у загальних висновках дисертації. Такий підхід сприятиме більш чіткому розмежуванню проміжних і підсумкових результатів дослідження, а також покращить логіку викладення матеріалу.

8. Під час ознайомлення зі «Списком використаних джерел» виникають окремі зауваження щодо його змістового наповнення та оформлення. Зокрема, доцільно було б розширити перелік зарубіжних наукових публікацій, що сприяло б поглибленню порівняльного аналізу та більш повному висвітленню сучасних світових тенденцій у досліджуваній галузі. Крім того, бібліографічний список бажано оформити відповідно до одного з чинних стандартів бібліографічного опису (ДСТУ 8302:2015 зі змінами або

APA 7th Edition), дотримуючись єдиного стилю оформлення в межах усієї роботи.

Також потребують уваги окремі технічні аспекти оформлення списку використаних джерел: відсутні деякі публікації, на які наведено посилання в тексті дисертації (зокрема, (164–166); окремі бібліографічні записи дублюються (наприклад, [27], [45], [92], [154], (160)); у деяких випадках (с. 51, 76, 110, 124, 174) нумерація посилань у тексті не відповідає послідовності їх наведення у списку використаних джерел. Усунення зазначених недоліків сприятиме підвищенню якості оформлення дисертаційної роботи та її відповідності сучасним вимогам до академічних досліджень.

9. Поряд із загальним високим рівнем викладення матеріалу доцільно звернути увагу на окремі зауваження редакційно-технічного характеру:

- на рис. 2.2.5 та 2.2.6 (с. 87) відсутні назви, що доцільно усунути для забезпечення повноти оформлення ідентифікації графічного матеріалу;
- назву табл. 3.2.1 «Землі Полтавщини, що формують еколого-ландшафтний потенціал з 2000–2020 рр. (тис. га)» (с. 128) оформлено напівжирним шрифтом, що не відповідає загальному стилю оформлення таблиць у дисертаційній роботі;
- у табл. 3.3.1 (с. 135) спостерігається дублювання назв рядків, що стосуються ксенобіотиків, у зв'язку з чим доцільно уточнити їх оформлення для уникнення неоднозначного сприйняття наведених даних.

Карюк Алла Миколаївна, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри автомобільних доріг, геодезії та землеустрою Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» надала позитивну рецензію та відмітила такі дискусійні питання:

1. Можливо варто було б виділити підзони водосховища з конкретним функціональним використанням: нерестилище, рибогосподарська діяльність, рекреація, водний транспорт, аераційні установки, вітроенергетика і т.д.

Під час рецензування дисертаційної роботи до авторки виникли такі питання:

1. Чи зустрічали Ви в науковій літературі пропозиції щодо ревіталізації великих водосховищ і визначення їхньої подальшої долі?

2. Яка, на Вашу думку, доля є найбільш раціональною для Каховського гідровузла?

3. Чому в Україні не здійснюється екологічний моніторинг малих річок?

Міщенко Роман Анатолійович, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри автомобільних доріг, геодезії та землеустрою Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» надав позитивну рецензію та зазначив такі зауваження:

1. Для покращення візуалізації результатів дослідження екосистемних змін Дніпровських водосховищ, текстовий матеріал бажано було б підсилити додатковими авторськими схемами, картодіаграмами чи графіками.

2. Представлені авторкою інноваційні пропозиції з ревіталізації та захисту водних об'єктів мають виражений екологічний характер, проте розширення роботи в частині техніко-економічного обґрунтування запропонованих рішень суттєво підвищило б її прикладну цінність для водогосподарського комплексу.

При рецензуванні роботи виникли до дисертантки наступні запитання.

1. Яка ступінь ентропії в частині теплового забруднення водосховища дає незворотні зміни?

2. Чи, не краще ліквідувати крупні водосховища Дніпра з економічної точки зору?

3. Чи не доцільно зменшити об'єми водосховищ понизивши підпірні рівні?

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертація Шарої Світлани Юріївни на тему: «Екологічний моніторинг та вдосконалення технології ревіталізації водосховищ Дніпра (на прикладі Кременчуцького водосховища)», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 18 Виробництво та технології за спеціальністю 183 Технології захисту навколишнього середовища є завершеним самостійним науковим дослідженням і відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора

філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а її авторка, Шара Світлана Юріївна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 18 Виробництво та технології за спеціальністю 183 Технології захисту навколишнього середовища.

Результати відкритого голосування:

«За» 12/17 членів ради;

«Проти» НЕМАЄ членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Шарій Світлані Юріївні ступінь доктора філософії з галузі знань 18 Виробництво та технології за спеціальністю 183 Технології захисту навколишнього середовища.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

д.т.н., доцент

Проректор з науково-педагогічної роботи

д.т.н., професор

Валерій Фролов

Богдан КОРОБКО